

Asia: VN/6550/2024

Lausuntopyyntö Kasvuyrittäjyyden ohjelmasta (sis. Mittelstand)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lähtökohdat ja tavoitteet:

Tarkastelemme Kasvuyrittäjyyden ohjelmaluonnosta erityisesti mikroyritysten näkökulmasta. Nähdäksemme ohjelma on hyvä ja melko kattava Mittelstandien osalta (vaikkakin vaatii selvästi jonkin verran itse termin tarkentamista), ja tavoitteet sekä toimenpiteet vaikuttavat oikeansuuntaisilta. Ohjelma jättää kuitenkin paljon toivomisen varaa mikroyritysten ja pienyritysten osalta.

Nostamme myös esiin tärkeyden eritellä selkeyden vuoksi mikroyritykset omaksi segmentikseen, jotta nimenomaan mikroyritysten määrä ja merkitys ymmärretään Suomen yritys kentässä. Sana ”pk-yritys” tai ”pienyritys” jättää pimentoon nimenomaan mikroyritysten suuren lukumäärän ja hämärtää käsitystä Suomen pk-yrityskentän todellisesta rakenteesta.

Mikroyritykset, jotka työllistävät alle 10 henkilöä, muodostavat erittäin merkittävän osan Suomen taloudesta. Tilastokeskuksen ja Finnveran mukaan vuonna 2023 alle 10 henkilöä työllistäviä mikroyrityksiä on Suomessa 95,5 prosenttia yrityksistä, ne työllistävät 334 000 henkilöä, ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto on noin 100 miljardia.

1. Onko Kasvuyrittäjyyden ohjelmaluonnoksessa tunnistettu keskeisimmät tavoitteet ja toimenpiteet kasvun vauhdittamiseksi? Jos ei, niin mitä puuttuu?

Kasvuyrittäjyyden ohjelmaluonnoksessa on tunnistettu toimenpiteitä, jotka voivat tukea pienten ja mikroyritysten kasvua, mutta erityisesti mikroyrityksille kohdennetut toimenpiteet eivät ole tarkasti

eriteltyjä kuten keskikokoisille ja midcap-yrityksille. Ohjelma keskittyy Mittelstand-yrityksiin ja niiden kasvuun, ja mikroyritysten sekä yleisemmin myös pienyritysten erityistarpeet jäävät hyvin vähälle huomiolle. Mikroyrityksille ei ole erikseen määritelty erityisiä tukitoimia tai ohjelmia.

Listamme seuraavat puuttuvat asiat, jotka ovat mielestämme tärkeimpiä kokonaisuuden kannalta, ja ehdotamme toimenpiteitä:

-Mikroyrityksille suunnatut rahoitusmahdollisuudet: Pienille ja mikroyrityksille tarkoitetut rahoitusinstrumentit, kuten pienempien yritysten tarpeisiin räätälöidyt lainat, tukimuodot tai verokannustimet, eivät ole riittävästi mainittuina, vaikka juuri rahoitusinstrumenttien vähäisyys on selkeä este kasvulle. Mittelstand-kokoluokan yrityksille on jo nykyisellään eniten sekä julkisia että markkinaehtoisia rahoitusinstrumentteja sekä palveluita.

Ehdotamme selkeämpää toimenpidettä rahoituspalveluiden ja rahoitusinstrumenttien kohdentamisesta erikseen myös mikro- ja pienyrityksille TEM-toimijoiden tiiviinä yhteistyönä. On huomattava, että myös pienet mikro- ja pienyritykset voivat olla vahvasti kasvuhakuisia ja niiden kasvu voi olla hyvinkin nopeaa, ja näitä kasvumahdollisuuksia ei tulisi hukata (toimenpide 4).

-Mikroyritysten kansainvälistymismahdollisuudet: Ohjelma tuo vahvasti esiin kansainvälistymisen tukemisen, mutta mikroyrityksille suunnattuja erityistoimia kansainvälistymisen helpottamiseksi ei ole käsitelty. On selkeä tarve luoda mikroyrityksille oma kansainvälistymis- ja vientiohjelma. Mikroyritysten vientipotentiaali on todella merkittävä, ja tämä erittäin pahasti aliarvioitu. Ohjelmassa ei ole myöskään tunnistettu yritysten klusterimaista toimintatapaa ja mikroyritysten merkittävää roolia osana pitkiäkin vientiketjuja. Ehdotamme huomattavasti enemmän perehtymistä mikroyritysten vientipotentiaaliin ja omaa toimenpidekohtaa tälle.

-Erityiset TKI-tukimuodot mikroyrityksille: TKI-toimenpiteet ovat keskiössä kasvuyritysten tukemisessa, mutta tässäkin mikroyritykset jäävät huomiotta. Mikroyrityksille tulisi tarjota TKI-toiminnan tueksi räätälöityä neuvontaa ja mentorointia, erityisesti pienille ja nuorille yrityksille, jotka saattavat olla uusia tutkimus- ja kehitystoiminnan alueella. Ylipäätään olisi syytä kannustaa TKI-toimintaa kaikissa yrityskokoluokissa ja kannustaa sekä eri kokoisten että eri toimialojen ja tutkimuslaitosten yhteistyöhön (toimenpide 5 ja 18).

-Byrokratian keventäminen mikroyrityksille ja yhdenvertaisuus: Mikroyrityksille on erityisen tärkeää, että hallinnollinen taakka on mahdollisimman kevyttä, mutta ohjelmassa ei ole riittävästi esimerkkejä, jos ollenkaan, siitä, miten mikroyrityksille kohdistuvaa byrokratiaa voitaisiin erityisesti keventää. Tämä voitaisiin liittää käynnissä oleviin norminpurkutalkoisiin ja ”Yksi sisään, yksi ulos” -hankkeeseen. Lisäksi tulisi varmistaa, että kaikki liiketoiminta on tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa asemassa, riippumatta yritysmuodosta. (toimenpide 21)

2. Onko ohjelmassa tunnistettu keskeiset indikaattorit kasvuyrittäjyyden kehityksen seuraamista varten? Erityisesti mikroyritysten näkökulmasta?

Ohjelma mainitsee kasvuyritysten kehitystä seuraavia indikaattoreita, mutta mikroyritysten näkökulma ei ole eritelty. Kasvuyrittäjyyden seurannan indikaattorit, kuten yritysten henkilöstömäärä, liikevaihto ja innovaatioiden määrä, ovat tärkeitä, ja myös mikroyrityksille olisi tarpeen kehittää erityisiä indikaattoreita. Mielestämme ylipäätään olisi syytä poistaa kasvuyrityksen henkilömääräinen alaraja ja seurata kasvuyritysten määrää kaikissa yrityskokoluokissa.

Hanén Liisa
Mikro- ja yksinyrittäjät ry